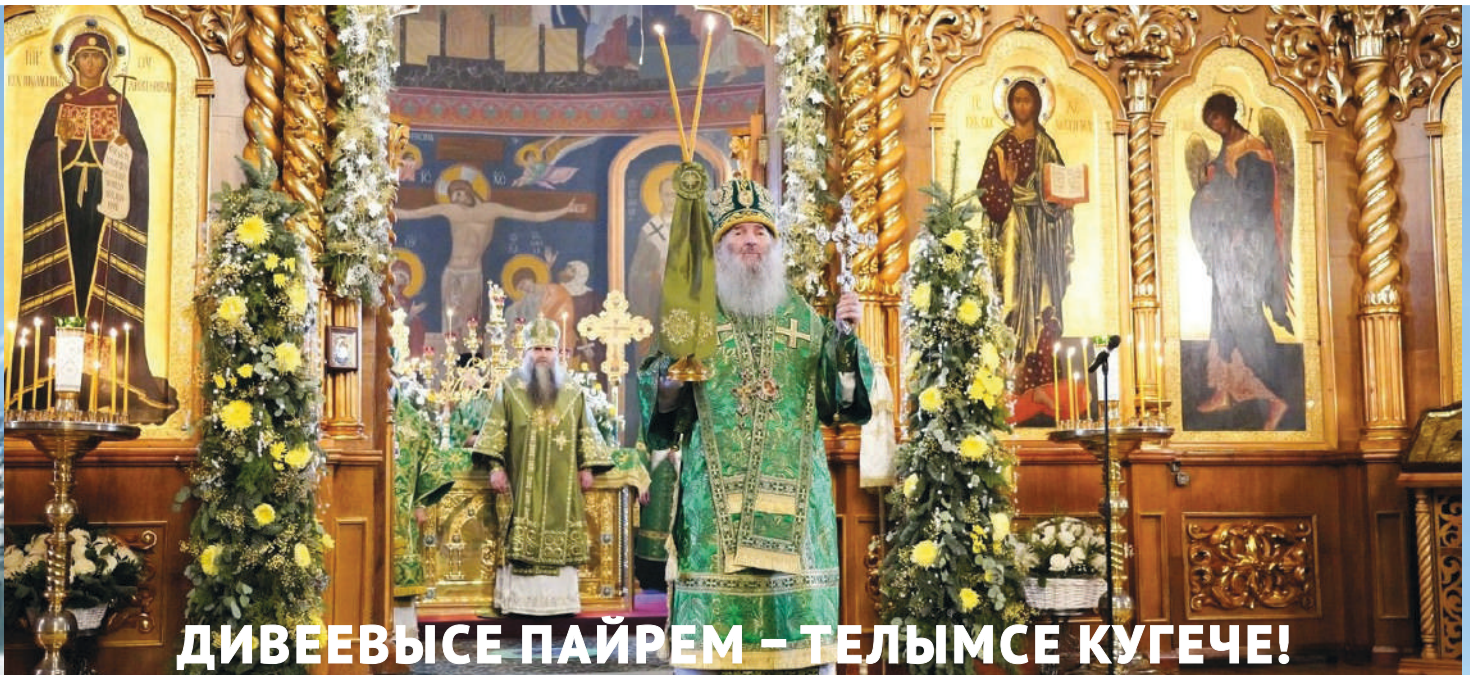

Шўм-чон изолык

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 2-шо (154) №, 2026 ий февраль

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ДИВЕЕВЫСЕ ПАЙРЕМ – ТЕЛЫМСЕ КУГЕЧЕ!

Преподобный Серафим Саровскийым пагален шарныме кечын, 15 январьште, Свято-Троицкий Серафимо-Дивеевский ўдырамаш монастырьште кугу пайрем эртен. Святой Серафим ачанан мощыжо аралалтме Троицкий соборысо Юмын литургийште пырля служитлыше ныл митрополит, ик архиепископ, лу епископ да Угарман митрополийын ятыр клирикше коклаште Йошкар-Ола ден Марий Элын митрополитше Иоанн лийын.

Преподобный Серафим ачана тудын деке ойым йодаш мийыше кажне егым «Мыйын куанем, Христос Ылыж кынелын!» манын саламлен. Тудо чылаштымат шке йōратымашыж дене вўдылын, ырыктен. Ты святой дене вашлиймек, кажныже шке чоныштыжо куаным шижын. Кызытат тудым пагален шарныме кече ег-влакым ик ешыш уша да шўм-чоным Кугече годсо йывыртымаш дене тема. Йōратыме святойнан Христос деке куснымо да мощыжым кокымшо гана мумо кечым, 15 январьым, Телымсе Кугече манын лўмдаш лиеш.

Троицкий соборышто пайрем Литургийым Угарман ден Арзамасын митрополитше Георгий вуйлатен. Черке мурым монахиня Еленан (Царахован) вуйлатыме хор мурен. Храмыште паломник да прихожан-влак дене пырля Дивеевысе монастырьын настоятельницыже игумения Сергия (Конкова) да обительыште илыше ака-шўжар-влак кумалыныт. Тыгак Руш Православный Черкысе ятыр обительын

настоятельницашт ден игуменийышт лийыныт.

Дивеевысе монастырьын настоятельницаже пайремыш толшо архипастырь-влаклан таум ыштен, а владыка Георгий ты волгыдо пайрем дене саламлен ойлен:

– Таче, преподобный Серафим Саровскийын мландымбалысе ылышыже мучашлалтме кечын, ме поро йўла почеш иктеш погынен кумалынна. Святой ачанам тўжем дене ег мокта, неле годым полшаш йодын сōрвала, а черке ылыш деч ѓрдыжтō улшо-влак ѓрын йодыт: «Молан ег-влак Серафим Саровскийым тынар чот пагалат?» Тидым умылаш манын, черке туныктымашым палыман. Айдемын чоныштыжо Юмын тўсшō уло. Мемнан тўн ылышна мландымбалне огыл, а Пылпомышто лиеш. Батюшка Серафим ўмыржō мучко шке кōргыштыжō Юмын тўсым шукемдаш тыршен, чонжым сулык деч эрыктен, курымаш ылышлан ямдылалтын. Илымыж годым моло-влакымат тидлан туныктен, колымежыжат, чылалан полишым пуа. Шўлыш дене тыгай куатле ег-шамыч мемнан кундемыште иленыт, сандене шўмна нунын деке шупшеш. Ме тыште Господьын, Юмын Аван да Серафим ачана гай поро святой-влакын полишыштан ушанен илена, нунын кўштымыштым шукташ тыршена.

Тылеч вара владыка Георгий Святой Черкын да Угарман митрополийын тўзланымыж верч тыршыше ег-влакым тўрлō пōлек да черке награде дене палемден.

РОШТО – МОТОР ДА СЫЛНЕ ПАЙРЕМ

Йошкар-Ола ден Марий Элын митрополитше Иоаннын благословитлымыш ден 10 январьште Йошкар-Оласе Православий рүдериште «Рошто шүдыр» фестиваль эртен.

Республикын чыла районжо ден олаж гыч йоча-влак мастарлыкштым ончыктенит. Юлсер кундемсе Пöтъял кыдалаш школын «Шүшпык-влак» мурышо коллективше «Роштон куанле йүкшö» сылнымут-сылнысем композицийым

ончыктен, дипломым сулен. А митрополит Иоанн чылаштан шере пöлекым кучыктен.

Тиде фестивальыш миен толаш йöным ыштымыштан Пöтъял черкын настоятельже Димитрий ача ден матушка Еленалан кугу таум ойлена. Чылалан пенгыде тазалыкым, чон ласкалыкым да поро пашам шукташ Юмын полшыжым тыланена.

Эльвира ГУРЬЯНОВА

Рошто христиан пайремым мемнан элысе кажне ешыште эн вучымо да поро пайрем семын палемдат. Тиде кечын кажныже момгынат öрыктарышым вуча. Эн чотшо тудым йоча-влак вучат.

Пöтъял кыдалаш школ пеленысе йочасадыш коштшо-влаклан Рошто пайрем эртен. Удыр-рвезе-влакым тўрлö модыш да йыли-йули йўлышö гирлянде дене сöрастарыме кугу мотор кож öрыктарен. Тудын йыр нуно кид кучен пöрдынит, Рошто нерген мурым муренит, почеламутым ойденит, туштым туштеныт, модынит.

Йоча-влак ден ача-аваштым Святитель Гурий лўмеш Пöтъял черкын настоятельже Димитрий ача ден школ вуйлатышын сомылжым шуктышо А.А. Андреева пайрем дене саламленит, шере пöлекым пуэденит.

Йоча-влак мöнгышкышт кугу куан дене каенит.

ЧОНЛАН ЛИШЫЛ ПАЙРЕМНА

Рошто – моткоч волгыдо, кажне чонанлан лишыл пайрем! Тиде кечым вашлияш чылан ямдылалтыт: чоныштым яндарешташ тыршат, капыштымат, суртыштымат эрыктат, сорастарат. Эн моторын черке сурт сылнештеш.

Юмын мландыш толмыжым Кугунур селасе Юмын Кончymo лӱмеш черке ончылно тугай сылнылык вашлие! Ий гыч чоңымо алтарь сорта тул дене чыл-чыл йӱлен, йылгыжше ий ырес кавашке вошт волгалтын. Лум гыч ненчыме, но ялт илыше гай койшо суксо-влак вертеп воктене сортам кучен шогеныт! Кож, нулго укшла дене ыштыме вертеп кӱргысӱ яслаште Аза Юмына киен, йырже святой коча-влак шогеныт. Вертеп, шуко-шуко сылне тул дене волгалтын, мӱндыркӱ койын. А мыняр кож-влак модыш дене йылгыжын шогеныт! Чон куанен, Юмын мландыш толмыжым моктен!

Тиде моторлык айдеме кид дене Юмын полшымо дене ышталтын. Олег ачана Татьяна пелашыж дене пеш усталык шӱлышан улыт, калыкым пашалан тарватен моштат. Ынде кокымшо ий Кугунур плотина гыч ийым пӱчкын конден, вертепым чоңат. А суксыжым Кугунур школышто пашам ыштыше сӱретче Валерий Павлов лум гыч пӱчкын луктеш. Вертепым ышташ, черке кӱргым сорастараш прихожан-влак полшат.

Рошто пайремлан черкыш шуко калык погына, пырля Юмын Шочмым чапландара. Литургий эртымеке, матушка Татiana кажныжлан Рошто пӱлекым – нулго аршашым – кучыкта. А нуным сылне суксо-влак сорастарат. Нине суксым Рушарня школын тунемшыже-влак изи кидышт, поро чонышт дене ыштеныт. Тек суксо кажне суртыш миен, пайрем шӱлышым пурта.

РОШТО ПАЙРЕМ ПЕШ ВЕСЕЛА!

8 январьыште Рушарня школыш коштшо-влак ден ача-аваштлан тӱвыра пӱртыштӱ весела пайрем эртен. Матушка Татiana онгай аниматор-влакым ӱжын. Весела йӱштӱ Кугыза ден Лумӱдыр шуко-шуко конкурсым эртареныт. Йоча-влак муреныт, куштеныт, юарлен таңасеныт. А вара нуным тамле Рошто пӱлек вучен!

Рушарня школын тунемшыже-влак 9 январьыште прихожан-влак дене пырля Татарстан Республикысе Раиф пӱрӱен монастырьыште лийыныт. Теле йомакыш мийымыштла веле чучын. Лум да ий гыч ыштыме фигур-влак, сылнештарыме кудывече чоным куандареныт. Онгай экскурсий ушым пойдарен. А черкыш пурен,

Юмын сӱрвалыме нимо дечат шерге лийын. Тыге пайдалын жапым эртараш Олег ача ден матушка Татiana полшеныт.

10 январьыште йоча-влак Йошкар-Олаште Рошто фестивальыште мастарлыкыштым ончыктеныт.

Мурыжым нунылан лӱмынак матушка Татiana ден возенна. Владыка Иоанн йоча-влаклан тамле пӱлекым пуэден, кумылыштым нӱлтен. А Олег ача ден матушка Татiana кажныштлан сертификатым кучыктеныт.

Тыге веселан, куанлын, пайдалын Рошто жапна эртен.

Елена ПАВЛОВА, туныктышо, Оршанке район

ВЛАДЫКАН ПӨЛЕКШЕ

20 январьште Волжск ден Шернурын епископшо Феофан Волжский муниципальный округын вуйлатышым сайлымаште лийын. Тиде кугу пашам В.А. Семеновлан ўшаненыт.

Владыка Феофан погынамашыш толшо кугу уна-влак ден залысе калыкым эн ончыч Рошто да лишыл кечылаште эртыше моло черке пайрем-ла дене шокшын саламлен. А у должностьш сайлалтше Валериян Аркадьевичлан тыге каласен:

– Калыклан служитлыме пашам тўналмыж деч ончыч Валериян Аркадьевичлан Юмын пылышым тыланем. Юмын Аван сўрвалымыж дене Господь тудлан Шке благословенийжым колтыжо, тудын тыршымыж дене калыкын ылышыже тынысле да куанле лийже, а нумалме ыресышт тунаре неле ынже лий. Валериян Аркадьевич ылыш корныштыжо ятыр храмлан поро пашам ыштен да посна ең-шамычлан полшен. Тидлан тудлан кугу таум ойлем. Юмын ончылно у послушанийым шуктымаштыже Юмын благословенийжын духовный символжо семын Юмын Аван Казанский иконыжым пөлеклем. Тек тудо Юмылан йорышō ылышыштыже полшен шога. Чыладам Юмо аралыже.

ПОРО ПАША ПОРЫЛАН ТУНЫКТА

Специальный военный операций эртыме сверлаште шочмо элын воинже-влак кече еда лўддымылыкым да патырлыкым ончыклат.

Фашизм угыч вуйжым нўлта. Кугу Отечественный сар жап годсыла лишыл егнам, родо-тукымнам, палымына-влакым сарышке ужаташ логалеш. Арын кундемынат рвезыже-влак кызыт Специальный военный операцийште улыт. Отпускыш толмекышт, нуно школыш унала пурен каят.

Ме, Арын школын чолга ўдыр-рвезыже-влак, туныктышо, чыла школ пашаен дене пырля гуманитарный пылышым ямдылаш эреак полшена. Теле каникул деч вара школыш тунемаш толмеке, маскировочный сеткым пидна, окоплык сортам велкалышна. Мемнам Э. Ильина, И. Алексеева, Р. Колесникова, Н. Александрова, Л. Николаева

туныктат да моло поро пашалан кумылан ден шогат. Изи надырна сенгымаш кечым лишемда манын чот ўшанена.

Тунемше йолташна-влак дене пырля ме сарыште улшо салтак-влаклан серышым серена. Нылымше классыште тунемше А. Бирюкован ик тыгай серышыжлан мўндыр мланде гыч вашмут толын. Изи ўдырын возымо письмажым сарзе аклен да тыге вашештен: «...Сайын тунемза. Кугуракын ойым колыштса. Спорт дене кылым кучыза. Юмо мемнам арала. Сенгымаш мемнан дене лиеш». Тек патриотын тыгай шомакше чыла деке миен шуэш да шукталтеш.

Александра БОГДАНОВА, Ксения АЛЕКСЕЕВА,
Тамара КУЗНЕЦОВА.
Морко район, Арын

Тыгай лўман программе дене Республикысе православий историй тоштерын пашаенже-влак теле тылзын 11-ше кечынже Оршанке районсо Кугунур кыдалаш школыш миенит.

Светлана Константиновна Каплунова ден Анна Александровна Щеголева пеленышт Марий Элысе епархийын кумло ий жапыште воран толмо корныжым ончыктышо лу баннерым конденит да пеш раш каласкаленит. А вара пырля модаш темленит. Модышысо йодыш-влак баннерласе информацийым кузе лудмым тергенит, марий-влакын илыме мландыште лийше историй тат-влакым шергалаш ўжыныт.

Йоча-влак, вич командылан шелалтын, историй корныш тарваненыт. Нунылан Юмын Кончымо лўмеш черкын настоятельже иерей Олег Михайлов, матушка Татiana, туныктышо-влак полшеныт. Марий митрополийым епархий-влаклан шелын, картыш чумыраш, Мироносицкий Юмын Аван сўретше йыр клейма-влакым чын погаш, «святитель», «список», «хиротония», «солея» термин-влакым умылтараш, «Марий Новомученик-влак» юмога йыр святой ег-влакым верандаш, ўдырамаш да пўрєг монастырь-влакым лўм дене ойыраш кўлын. А «Жап корно» модмаште йоча-влак хронологий почеш историй татым веранденыт.

Сеңышыш «Монастыри» команде лектын, тоштер пашаен-влак деч шере пўлекым налын. Олег ача чылаштым тауштен мокталтен. Матушка Татiana дене коктын черке лўм дене кажне командылан, уна ден туныктышо-влаклан пўлекым кучыктеныт. Йоча-влак, чон йўлен, шке

Аван кечыже пайрем кечын Юмын Кончымо лўмеш черкыш калык шын-шын темын.

Кажныже шке аваже, ешыже верч Юмын сўрвален, тазалык ден пиалым йодын. Литургий деч вара Рушарня школын тунемшыже-влак изирак концертым ончыктеныт. Чон гыч лекше ой ава-коваштын чоныштым веле огыл тарватен, шинчавўд пўрєнгынат онгыш чўчалтын. Икшыве, уныка-влак, лишыл егыштым миен ўндалын, кок тылзе жап ямдылыме пўлекыштым кучыктен тауштеныт!

Елена ПАВЛОВА

шижмашыштым луктын ойленыт, уна-влаклан толмыштлан, а Олег ача ден матушка Татianaлан Православий историй тоштерын пашаенже-влакым школыш ўжмыштлан таум ойленыт. Тыгай модмаш Марий кудемыштына православийын кузе шарлен толмыж шотышто шинчымашым умбакыжат келгемдаш таратен!

БИБЛИЙ – ЧЫЛА КНИГАЛАН КНИГА

Библий посна книга дене марла лектын!

Библий – айдеме тукумын историйыштыже улшо чыла книгалан Книга. Христиан-влак веле огыл, а тўнясе моло верам кучышо-влакат тудым ик эн кугу книга семын ужыт. Библий мыланна акрет годсо жапым, вес тўрлő илышым почын пуа, тудо уло тўнялан палыме да аклыме книга. Библийыште Юмо ден айдеме тукум коклаште курымла дене шуйналтше кыл нерген возымо, тушто Юмо Шкеж дене палдара, шке шонымашыжым почын пуа. Библийыште ме мландымбаке айдеме кап дене толшо Юмын Эрге, Иисус Христос, Тудын илышыже да туныктымашыж дене палыме лийына.

Еҥ-шамыч дене кутырымо годым теве мо дене тўкнаш логалын: мо тыгай Библий, тудо могай ужаш-влак гыч шога – чыланже сайын огыт пале. Сандене рашемден кодем: «Библий» шомак грек йылме гыч толын, тудо «книга-влак» манмым ончыкта. Библий кок ужаш гыч шога: икымше ужашыже «Тошто Сугынь» маналтеш, кокымшыжо – «У Сугынь».

Тошто Сугыньыш чылаже 39 книга пура. Нуным Иисус Христосын шочмыж деч ончыч 1500 ий наре жапыште возымо. Нине книгалаште тўткыш еврей калыклан, Юмо ден нунын кокласе кыллан ойыралтеш. Вет Юмо тиде калыкым Шкаланже ойырен налын, Иисус Христос лач тиде калыкыште шочын. Тыште ме Адам, Авраам, Давид кугыжа, пророк-влак да шуко моло еҥ дене палыме лийына. Тошто Сугыньысо еҥ-влак гочын ме Иисус Христосын тукумвожшым ужын кертына. Нине книгалаште Юмо пророк-влак гочын Иисус Христосын шочшашыж нерген ойла.

А У Сугыньыш 27 книга пура, нуно Иисус Христосын шочмыж деч вара I-ше курымышто возымо улыт. Ныл Евангелийыште Иисус Христосын илымыже, туныктымашыж да őrыктарыше пашаже-влак, Тудын ыресеш колымыжо да ылыж кынелмыже нерген возымо. Вара Поро Уверын, вес семынже Евангелийын, шарлымыже да Черкын шочмыжо нерген ойналтеш, а Апостол-влакын серышышт черке-влаклан да посна еҥ-шамычлан возымо улыт. У

Сугыньын пытартыш книгаже – «Святой Иоанн Богословлан почмаш». Тушто пытартыш жапыште мо лийшаш нерген, Юмо ваштареш шогышо осал вийын сеналтмыже, у мланде ден у кава нерген ойналтеш.

Библийым возымо деч вара тудым вес йылмылашке кусараш тўнгалыныт. Тачысе кечылан пўтын Библийым 734 йылмыш кусарыме, а посна ужашыже-влакым – 3000 наре йылмыш.

Тачысе кечылан улшо материал-влаклан энгерташ гын, мари йылмыш Библийын посна ужашыжым эн ончыч XVIII курым тўналтыште кусарыме, тиде «Пылпомышысо Ачана» кумалмаш. Тудым 1705 ийыште Амстердамыште лекше книгашке пуртымо. Книга «Татарийын йўдвел да эрвел ужашыже» маналтын, тудым голландшанчызе Н. Витсен возен. А икымше марла книгаште Библий гыч Юмын лу кўштымашыже лийын. Книган лўмжő – «Сокращенный катехизис с присовокуплением некоторых молитв, символа веры и 10 заповедей на русском и черемисском языках». Тудо Москваште 1804 ийыште лектын. Вара черкыште кучылтмо тыгай книга-влакым мари йылмын тўрлő диалектше дене савыктыме, шукышт курыкмарла лектыныт.

Библийын мари йылме дене тўрыс кусарыме книгаже-влак кокла гыч тыгайым палемдаш лиеш: 1821 ийыште курыкмарла лекше Лукан Евангелийже, вара Ныл Евангелий, а 1827 ийыште У Сугыньысо чыла книга-влак курыкмарла савыктыме лийыныт (Россий Библий ушем, Питер); олыкмарий йылмыш кок гана кусарыме Матфейын Евангелийже (икымшым латин буква дене савыктыме, Лондон, 1866,

кокимшыжым Православный Миссионер Ушем 1870 ийыште луктын); курыкмари йылме дене Матфейын Евангелийже (латин буква дене савыктыме, Лондон, 1866); олыкмарла Матфейын Евангелийже (1882 да 1888 ийлаште савыкталтын, Православный Миссионер ушем, Озан); олыкмарий йылме дене ныл Евангелий (Православный Миссионер Ушем, Озан, 1906); олыкмарий йылме дене Псалтирь (Британский да Йот элысе Библий Ушем, Озан, 1914).

Кузе ужына, Библийым кусарыме пашаште түрлө организаций-влак тыршенят да кызытат тыршат. Российыште ты пашам Библийым кусарыше институт да Российысе Библий ушем шуктен шогат. Библийым мари йылмыш кусарыме паша Библийым кусарыше институт дене кылдалтын. Сандене ме ты институт да тудын паша лектышыж дене изиш лишкырак палымым ыштена.

Библийым кусарыше институт 1973 ийыште Стокгольмышто шочын, вуйлатышыже Борислав Арапович лийын. Тун задачылан тунамсе СССР-ыште улшо славян огыл калык-влаклан Библийым шочмо йылмышт дене кусарымаш шотлалтын. 1983 ийыште институтын посна пөлкаже Хельсинкиште почылтын, директоржо – Анита Лааксо. Тушто Российыште илыше 12 финн-угор калыкын йылмышт дене Библийым кусарыме пашам шукташ тунгалыныт. А 1992 ийыште институтын Российысе отделенийже Москваште почылтын. Тудо Российысе 65 йылмыш Библийым кусарыме пашам шуктен шога.

Кузе палена, ме, мари-влак, финн-угор калык тужкаш пурена, сандене Библийым марла кусарыме паша институтын Хельсинкисе отделенийже дене чак кылдалтын. Сандене мутна умбакыже лач тиде отделенийын пашаж нерген каяш тунгалеш. Библийым кусарыше институт Совет кучем жапыште Библийым мари йылме дене лукташ шонен пыштен. Лач тиде жапыште Юмылан ушаныше икмыняр ег (вуйлатышышт Леонид Абрамов лийын), мари калыкынат шочмо йылмыш дене Юмын книга лийже манын, У Сугынь ден Псалтирьым шолып кусарен. Нунын

пашашт Библийым кусарыше институтыш миен шуын. Тунамсе саманыште кусарымым күлеш семын тергаш да торлаш йон лийын огыл. Тыге неле пагытыште кусарыме паша савыктыме лийын: тиде 1986 ийыште 1000 экземпляр дене лекше «У Сугынь ден Псалтирь».

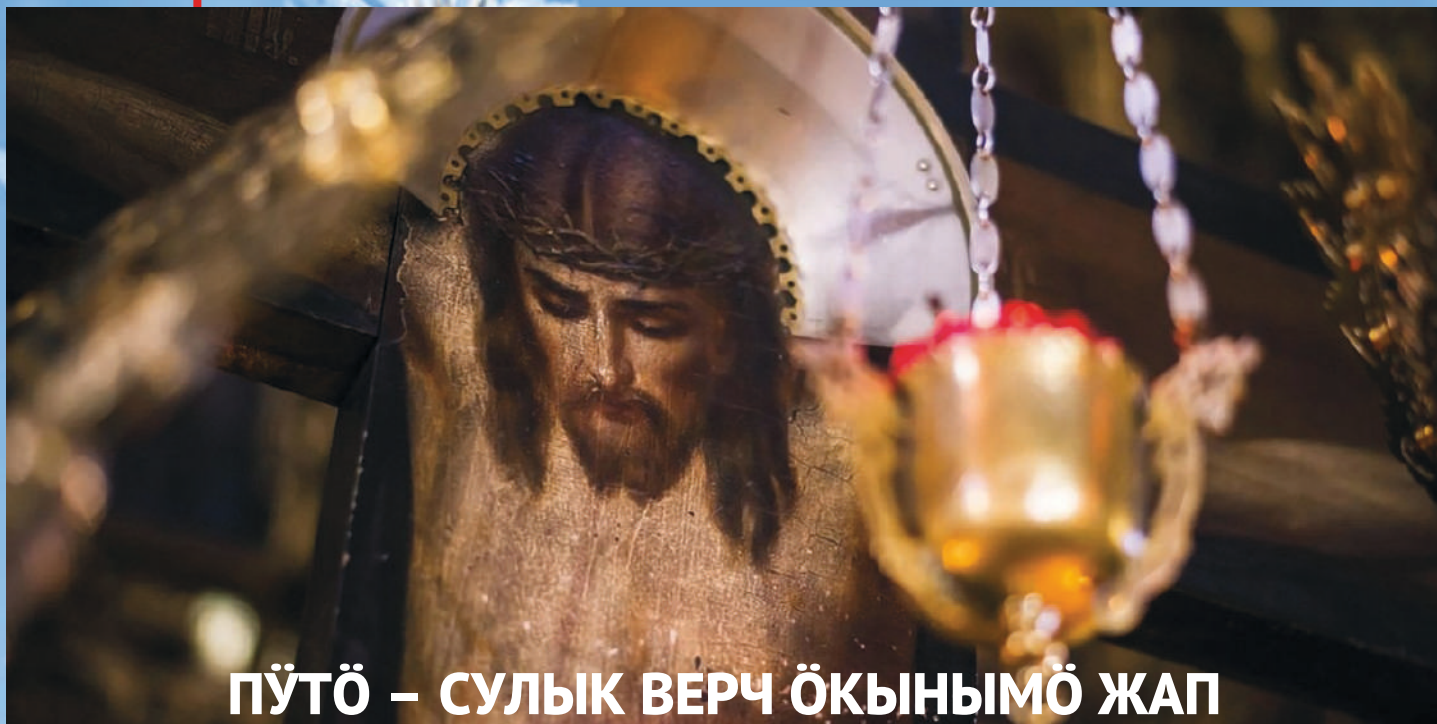
Библийым мари йылмыш кусарыме паша варажым 1992 ий гыч вийым налын. Ты пашаште шочмо йылмыштым сайын палыше мари кусарыше ден редактор-влак, грек ден еврей текстым палыше богословий редактор, тыгак түрлө элысе Библий Ушемыште ыштыше, Святой Возымашым сайын палыше консультант-влак тыршенят. А 2004 ий гыч тиде пашашке Мари Элысе Православный епархийын кусарыше комиссийже ушнен. Тиде кусарыше комиссийше книгаже-влакымат савыктен: 2009 ийыште курыкмарла Псалтирь да 2012 ийыште олыкмарла Псалтирь лектыныт.

Библийым кусарыше институтышто кусарыме паша кайыме жапыште Святой Возымашын шымлаш савыктыме тыгай посна ужашыже-влак лектыныт: 1990-ше ийлаште чыла ныл Евангелий – Маркын, Лукан, Иоаннын, Матвейын Поро Уверже – олыкмарла да курыкмарла, 2007 ийыште У Сугынь, 2014 ийыште курыкмарла У Согонь, тиде ийынак «Тунгалтыш, Моисейын икымше книгаже», 2021 ийыште курыкмарла «Иона» книга. Тыгак курыкмарла «Притче-влак» книга ямдылалтеш.

А мучашлан куанле увер дене палдарем – 2025 ийыште Библийын икымше ужашыжым, Тошто Сугыньым, кусарыме паша мучашлалтын. Тений кумылан кажне мари ег тичмаш марла Библийым кидыштыже кучен да лудын кертеш. Юмылан тау!

Марла Библий гоч мари ег-влак Юмын йукшым колыт да Поро Уверым шумышкышт пыштат манын ушаныме шуэш. Тек тиде Библий мари калыклан Юмылан ушанаш да Тудын күштымашыже-влакым шуктен илаш полша.

Лариса ОРЗАЕВА,
Библийым кусарыше институтын
литературный редакторжо

ПҮТӨ – СУЛЫК ВЕРЧ ӨКЫНЫМӨ ЖАП

«Пүтым кучымашын пайдаже уло мо?» – йодеш южо ег. Пүтым кучымаш айдемылан саемашыже йоным пуа, мемнам авалтыше уда койыш-шоктышым сенгаш полша, духовный корныш савырнаш кумылым почеш. Пүтө жап ок лий гын, ме мландымбалысе пашан омытажым тугак шупшына ыле, сулыкым касараш кўлмө нергенат шуэн шарналтена ыле.

Пүтө кучымым монах-шамыч шонен луктын огытыл, Господь Юмо эше Райыштак тидлан тўналтышым пыштен. Тудо айдемылан кўштен каласен: *«Тый садысе чыла пушенге гыч саскам кочкын кертат. Но поро ден осалым палдарыше пушенге гыч ит коч. Тиде пушенге гыч кочкат гын, тудо кечынак колет»* (Быт. 2:16-17). Но Адам ден Ева тидым шуктен огытыл, сандене Рай гыч поктен лукмо лийыныт.

Юмым йоратымына иктаж уда кумылшупшмаш але осал койыш деч корагаш тыршыме гоч почылтеш. Тамлым кочмо да каплан ракатым кычалме нерген веле шонет гын, ушышто Юмым йоратыме нерген шонымашлан вер ок лий. Айдеме Эргын кугу куат дене кокымшо гана толшашыж нерген Евангелийыште Христос тыге шижтара: *«Тыгеже, шекланыза, руштмо, чот йўмө, тысе илыш верч тургыжланыме дене шўмда ынже нелем, уке гын, тиде кече тендам вапшла вучыдымын леведеш, вет тиде кече тўня кумдыкысо чыла илыше ўмбаке толеш»* (Лк. 21:34-35). Капын утыжден йодмыжо шўмлан нелым ышта, пуйто көргө ала-могай пычкемыш дене темеш. Пүтө годым тиддеч эрнаш пеш йōнан.

Черке кўштымө семын илаш тўналаш мыланемат ончыч неле ыле: пүтым кучыман, а ушыштем шылан кочкыш нерген шонымаш пōрдын. Но икмыняр жап гыч пенгыдемым. Духовный семинарийыште тунеммем годым Кугу пүтө жапыште кевытыш пурышым да умылышым – шылан кочкыш мыйынлык огыл! Шкем туге туныктыман – капын кумылшупшмыжо тыйым ынже сене.

Но чылажак тыге простан ок эрте. Айдеме шкенжын иктаж чон йодмыжым ок шукто гын, южгунам көргыштө пуйто тўтан тарвана: тўрлө уда шижмаш, шонымаш почылтыт. Нунын нерген ончыч ала шкежат пален онал, лач тыгай лушкыдылыкнам пүтө тўжвак луктын кертеш. Тидын ваштареш шоген керташат пўтак туныкта. Уда кумылшупшмашын кулжо лийман огыл, тудым сенгаш тунемман, опытым погыман. Капын озаже шўм-чон ден шўлыш лийышт манын, пүтө годым шкем кучаш тунемына.

Пүтө – тыгак сулыкан кумылшупшмаш ваштареш кучедалме жап. Сулык айдемын көргыжым шукш гай кочкеш. Кугешныме, көраныме, утым кочмо, вашке сырыме – чыла сулык чон ласкалыкым пытара, шўмым кўрыштеш, уда шонымаш дене ушым луга, шкем кучен кертдымым ышта. Уда кумылшупшмаш осал янлык гай нигунам ок тем. Тудын йодмыжым шуктен илет гын, айдеме тўсым йомдарен кертат да нигунам пиалан от лий.

Айдемын эн тўн эрыкше – шкем кучен кертмаш. Пүтө полшымо дене ме шке лушкыдылыкнам сенгаш тунемына да эрыкнам шуарена. Шке сулыкна верч өкынен, тудым касарымына годым луктын каласена, Черке Таинствыште чўчкыдын лийына.

Пүтө – сулык верч өкынымө жап. Святой Иоанн Лествичник ойлен: *«Сулык верч өкынымө годым ме шке капнам чыла йывыртымаш деч посна кодена»*. Но капын куанже олмеш айдемылан шўм-чон йывыртымаш пуалтеш, вет сулык деч эрныше чон куан дене темеш.

Идалыкыште ныл пүтө уло, чыла пүтө куаным конда, а Кугу пүтө – тиде эн кугу куан! Духовный пашам чон йўлен шуктышо христианиным Господь ок мондо, Шке поро полишыжым пуа. Кугу пүтын волгыдо корныжо куштылго огыл гынат, тудым йывыртен эрташ тыланем.

Тений 23 февральыште тўналеш.

Валерий ДУХАНИН

22 февраль – Икте-весым проститлыме рушарня

СВЯТОЙ ЧЕРКЕ ИКТЕ-ВЕСЫМ ПРОСТИТЛАШ ЎЖЕШ

Йошкар-Ола епархийын духовникше
Архимандрит Иоаннын (Барсуковын) Кугу
пүтö деч ончыч туныктен ойлымыжым лудаш
темлена. Иоанн ачана 18 январьыште 97-ше гана
шочмо кечыжым порын вашлие.

– Кугу пүтö водын икте-весым проститлыме чин шукталтеш. Вет огына ўнышем да икте-весе деч прощенийым огына йод гын, Святой Черкын уставше Кугу пүтыш мемнам ок пурто. Господьын теве тыге ойлымыжым ме Евангелийыште лудынна: «Кунам кумал шогедат, тендан ваштареш ег-влакын титакыш пуремыштым кудалтыза, тунам Пылпомышысо Ачадат титакдам кудалта. Егын титакшым огыда кудалте гын, Пылпомышысо Ачадат тендан языкдам ок кудалте» (Мк. 11:25-26). Икте-весым проститлаш – тиде шке шўмыштö нигöланат öпкем кучаш огыл да чылаштым йöраташ тыршымаш. Теве тиде мемнан обязанностьна, Юмын Законн кўштымыжö. Проститлаш огына тўнал гын, Пылпомышысо Ачанат мемнам огеш проститле. А тидыже, пагалымем-влак, пеш кугу ойго.

Шўмыштö йöратымашым гына ашныман. Господьмыланна кўштен коден: «Господь Юметым уло шўмет, уло чонет, уло умылымашет, уло виет дене йöрате... Лишылетым шкендым йöратыме семынак йöрате» (Мк. 12:30-31). Шкенамжым, ой, кузе чот йöратена, чаманена: моторын чийынена, мемнан дене егат шкенжым сайын кучыжо манын шонена. Тиде чылажат шкем гына йöратымаш, а Господь «Лишылетым шкендым йöратыме семынак йöрате» манеш. Тыгай йöратымашет уло гын, весым йöратымаш, тугеже Юмын моло шўдымашыжат шукталтыт, а икымше, эн тўн,

шўдымаш ок шукталт гын, молыжат огыл шукталт – теве мо тыгай йöратымаш.

Ме палена, чўчкыдын колына: рай, тамык... Рай – тиде Пылпомышысо Кугыжаныш, Юмын Кугыжанышыже. Тушто Юмын Ава ден Юмылан йöрышö, святой-влак йывыртен илат, а тамыкыште чылан шортыт. Умылтарашат йöсö, мо тыгае тамык. Тамыкыште ача ден эрге вашлийыт гынат, икте-весештын ача ден икшывыже улмым огытат пале, тушто шыде гына озалана. Иоанн Кронштадтский ойлен: «Шыде айдеме ия дене икте». Тамык – тиде шыде, а тушко логалше-влак ия гаяк улыт. Теве мо тыгай тамык.

Сандене, мемнан вес ег деке йöратымаш ылыжше манын, Святой Черке икте-весым проститлаш ўжеш. Теве молан эше тыште улмына годымак чыла проститлыман, нигöланат öпкем кучыман огыл.

Ўмаште ме чылан прощанийым йöдынна, но вет идалык мучко сыреннат, вурседылыннат, эсогыл икте-весеынам ужмына шуын огыл. Тыгаят лийын. Кö öпкем огеш кудалте, тудо шке шўмыштыжö тамыкым нумал коштеш. Кунам чылажымат проститла – тунамак райым муэш. Тышке шуаш тыршаш кўлеш, иза-шольо, ака-шўжар-влак, вес ег-влакым йöраташ тыршаш кўлеш.

Мыят идалык мучко шуко гана языкыш пуренам, языканак улам, кумылдамат волтенам, очыни. Ала иктаж сомылемым начарын ыштенам, иктаж йодмым ала шуктен омыл, шўкшўн кумалынам – икманаш, чылажым радамленат пытараш огеш лий. Юмын ончылнат, тендан ончылнат языкан улам, сандене Юмылан көра чыланат проститлыза мыйым.

25 февраль – Юмын Аван Иверский иконыжын кечыже

Латшым ияшем годым мый, авам да ачам шокшо кундем гыч Дивеево селаш илаш куснышна. Кугу акам ешыж дене тушанак кодо. Кажне кенжежым мемнан деке йочаже-влак дене толеден. Толмыштым ме моткоч вученна. Кугу пайрем семын чесым поген, үстел йыр шинчын, воштыл-юарлен жапым эртаренна, чон почын мутланенна, Дивеево мучко канен коштынна. Пеленже акам эре ятыр пӧлекым кондеден, тидланже мый поснак куаненам.

Но ик кенжежым йӧршеш вес семын лие. Акам отпускыш шкет тольо, пӧлек деч посна, эшеже чот кумыл волышо, нигӧ дене мутланымыжат шуын огыл. Тыгай койышыжым авамлан гына умылтарыш. Пӧртнаже изи, конга шенгелне кийышемла, мутланымыштым кольым. Акам ден авам мый малем шоненыт, сандене пеле йӱкын ойлаш тыршеныт. Акамже нюслен-нюслен каласкален, кокланже урмыжынак шортын колтен, а авам лыпландараш тӧчен. Вашке мый акамым ончылно могай ойго вучымым умылышым...

Икмыняр тылзе ончыч тудо эмлалташ тӱнгалын улмаш, эм-влак пеш виян лийыныт, сандене врач акамлан пенгыдын шижтарен: «Эмлалтме жапыште мӱшкырагыда гын, азам кудалташ перна». Но йонгылыш паша лийын каен, мӱшкыр пижын. Акам ты увер дене врачше деке миен. «Ушда каен мо? – манын тудыжо. – Тормылдык (урод) йоча тыланда молан кӱлеш? Жап эше уло, азам кудалташ лиеш. Уэш эмлалт лектыда да вара таза икшывым ыштеда». Но акам, Юмылан чот ушаныше айдеме, шке йочажым пуштво нерген шоналташат тоштын огыл. Тудо врач-влаклан «Азам ом кудалте» манын каласен. Нуныжо кидыштым vele шаралтеныт: «Тугеже нимо денат полшен огына керт». Сандене акам кушто тудлан полшен кертит, тушко кудал толын.

Кажне кечын черкыш коштын, службышто шоген, Серафим ачан мощыжым шупшалаын, Юмын Аван канавкыж мучко коштын. Арня еда Пырчесым подылын. Шортын-шортын, таза йоча шочшо манын сӧрвален. Мӧнгӧ пӧртылешат, кроватиш пурен возеш да шыпак шортын кия ыле. Ачам

ден коктын туддене пырля ойгыренна, утыжым кутыркален огынал, үстел коклаштат шып кочкынна. Лач авам шкенжым ласкан кучен: «Чыла сай лиеш, Юмо тӧрла».

Мӧнгыжӧ тарваныме деч ик кече ончыч акам Юмын Аван Иверский иконыжо лӱмеш памашыш кайыш. Дивеево деч мӱндырнырак верланымыжлан кӧра тушко калык шагалрак коштеш, сандене акам ты памашыште лияш ончычат пеш йӧратен. Чывылген лекмыж деч вара тудо, тауштен, юмогам шупшалаш лап лийын. Ты жапыште пылышыжлан йӱк шоктен: «Ӱдыретлан Мария лӱмым пуэт».

Тунам акам чот куаныше мӧнгӧ куржын толын, туддене кызыт могай чудо лийме нерген омсадӱр гычак каласкалалаш тӱнгалын. Шкеже воштылын, мемнам ӧндалын, йочаже таза шочшашлан ушаным налын. Юмын Ава сӧрвалымыжым колын! Меат туддене пырля куаненна. А мый, диваныште шинчышемла, акамын икымше ӱдыржылан лӱмым кычалме жапым шарналтышым. Тунам «Мария» лӱмым пуаш темлымемлан акам воштылале гына: «Машам пуаш? Нигунам! Пеш проста тиде лӱм».

Жап шумек, акам ӱдыр азам ыштыш. Адакше Юмын Аван Иверский иконыжо лӱмеш пайремым палемдыме кечын!

Маша лу ийымат эртен, таза, ушан, пеш чолга ӱдыр кушкеш. Аваж дене коктын кажне ийын Дивеевош толыт, Юмын Аванан тауштат.

Екатерина САЧКОВА

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

- пища с растительным маслом
 - пища без растительного масла
 - разрешение на рыбу
 - полное воздержание от пищи
 - разрешение на рыбную икру

6 – Петербургысо поро пиалан
 Ксения аванан кечыже.

ФЕВРАЛЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

8 – Руш Черкысе новомученик ден исповедник-влакын погынышт.

9 – Святитель Иоанн Златоустын кечыже.

14 – Колышо-влакым уштымаш.

15 – Господь Иисус Христосым Вашлийме (Сретенье) пайрем.

16 – Марий кундемысе священномученик Адриан Троицкийын кечыже.

16-22 – Ырня арня.

22 – Икте-весым протитлыме рушарня.

Москван да уло Русьын патриархше святитель Тихонин кечыже.

25 – Юмын Аван Иверский иконыжын кечыже.

27 – Апостол-влак дене төр улшо Кириллын кечыже.

КУГЕЗЫНА-ВЛАК ПОЛЫШНАМ ВУЧАТ

Вес тўняш кайыше родо-тукумланна могай **Полышым пуэн кертына? Кўшыл тукумласе** **кугезына-влактынеш пурдымо лийыныт. Тынеш** **пураш тўналме кышт, икмыняр курым жапыште** **шуко енге черкыш кўлеш годым веле коштын:** **ешым чумырымо годым венчаялтыныт, йочам** **тынеш пуртеныт, колышо-влакым отпаватлен** **ужатеныт. Кызыт нунылан кузе полшыман, нунын** **верч кузе кумалман?**

Ме колышо кугезына, родо-тукумна, кочакована дене ик кугу еш улына. Теве альпинист-шамыч икте-весеышт дене ик кандыра дене ваш кылдыме улыт: икте пурентгая гын, тудын нелытшым весе-шамыч шке ўмба кышт налыт. Меат тыгак ыштышаш улына: порым ыштен илымына дене вес тўняште улшо тукумланна полшен кертына.

Тынеш пурышо але тынеш пурен шуктыде колышо, Христосым жаплен илыше але Тудым йоршын палыдыме коча-кована-влак Адам ден Ева марте чыланат кызыт шот дене илыше енын кугезышт лийшаш улыт. А тиде шот дене илыше енге тый лийшаш улат! Тый святой илыш дене илаш тўналат гын, нунат святитлалтыт. Утарыше Христосын мландымбалысе тукумыштыжо могай гына ег лийын огыл, сайжат-удажат, но нуно чын илыше Иосифын кугезышт улмылан кўра чылан Святой Возымашыш логалыныт, тушто ятыр гана ушештаралтыт.

Эн тўнгжō – шот дене илыман. Кугезет-шамыч

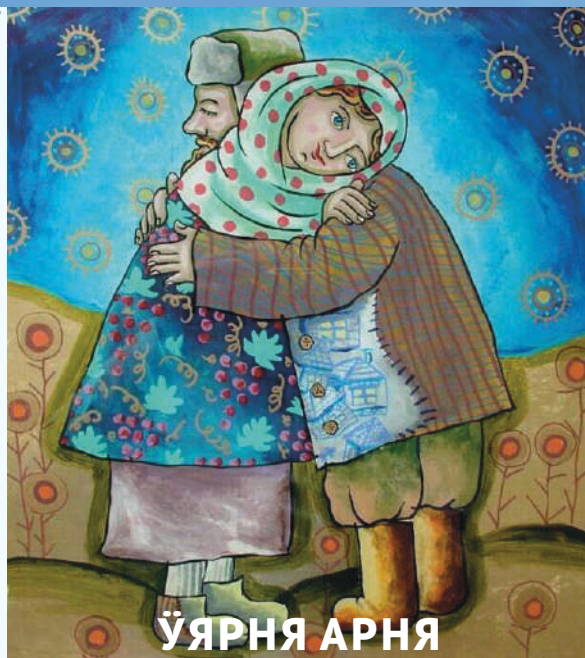
Святой Причастийыш шагал коштыныт гын, тый чўчкыдырак кошт. Еглан порым ышташ ала йўнышт лийын огыл, ала вийышт ситен огыл, тугеже тый шукарак порым ыште. Юмын Кугыжаныш – йўратымашын Кугыжанышыже! Кō весе-влак верч шке илышыжым чаманен огыл, тугай-шамыч тушко логалыт. Кугу подвигом ыштыше-влак веле огыл, кажне кечын могай-гынат изирак полшышым пуышо-влакат тушко пурат.

Лўдыкшō суд нерген туныктен ойлымыж годым Господь шужышым пукшымо, йўмō шуманым йўктымō, ордыж гыч толшым малаш пуртымо, черле ег деке але казаматыште улшо деке мийыме нерген ойла. Кугезына-шамыч тыгай полшышым шагал ыштеныт гын, мо ситыдымыжым мыланна ешарыман. Нунын верч молитвам лудмаш – тидат кугу йўратымашым ончыктышо поро паша. Чыла порыжо эркын дене ешаралтеш, кушкеш, шукемеш да Юмын кугу порылыкышкыжо савырна, вара тыйын кугезет-влак тушто лийыт. Теве тыгай проста канашым пуэн кертам.

Тынеш пурышо але тынеш пурдымо, сулыкшым касарен шуктен але касарен шуктыде колышо кеч-могай калык гыч улшо ег – кажныже тыйын полышетым, йўратымашетым вуча, ветый тудын шочшыжо, уныкаже але кугезе уныкаже улат. Тидым эре шарныман.

Священник Владислав БЕРЕГОВОЙ

КУАНАН ЧИЯЛТЕНА

ЎЯРНЯ АРНЯ

Конга воктен шогена
 Шокшо мелнам кўзштын.
 Ўй ден шўрен шындына:
 Пешак тамле лектын.
 Икте-весе ден пырля
 Унала ме коштына,
 Ўян мелнам кочкина,
 Ўярням пайремлена.
 Тыге ик арня эрта,
 Ўярням ужатена.
 Чылалан сайым тыланен,
 Проститлаш ме йодына.
 Тиде пайрем деч вара
 Кугу пўтө тўналеш.
 Мыланна пўтым кучашна
 Господь Юмо полшалеш.

Галина ВАСИЛЬЕВА,
Морко, Нуръял Корамас

ИКЫМШЕ ТОШКАЛТЫШ

Ик пөръен шонго батюшка деке миенат, полшаш йодеш:

– Юмым йөрәтен шындынем – туныкто мыйым!

Бытүшка чоян шыргыжалеш:

– Эн ончыч мылам каласе: иктаж-кунам тый иктаж-көм йөрәтенат?

– Мирской паша дене вuem ом агыртыл. Мый Юмо деке лишемнем, – иралтеш пөръен.

– Шарналте: иктаж ўдырѣнгым йөрәтенат?

Але изи йочам? Ну, кеч көм-гынат йөрәтенат? – шкенжынымак тўя шонго батюшка.

– Каласышымыс: мый Юмылан ўшаныше ег улам, а моло гай огыл. Мый лач Юмо деке корным мумо нерген шонем.

– Кызытеш тидым ыштен от керт. Эн ончыч тый көм-гынат уло чонет дене йөрәтен шындышаш улат, – чаманен пелешта батюшка. – Юмо деке шунет, а шкеже ик тошкартышышкат күзен отыл. Тиде тыйын Юмо деке лишемаш икымше тошкартышет лиеш.

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ № 2078

Журнал лекме жап - 10.02.2026 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме. "Стринг" ИПФ ООО-што савыктыме. Адресше: 424007, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пөлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пөлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**